

Κατανοώντας τα Τρία Γιάννα

Εικόνα: Γκούρου Ντόρτζε Ντρολό

Αγαπητοί φίλοι κοντά και μακριά,

Όπως πάντα ελπίζω ότι αυτό το μήνυμα σας βρίσκει καλά, υγιείς και ευτυχισμένους. Η σημερινή μέρα του Γκουρού Ρίνποτσε είναι η επέτειος του Γκουρού Ντόρτζε Ντρολό, του Γκουρού της Βάτζρα Αγριότητας που Φλέγεται πέρα από Σοφία. Σε αυτή την ειδική μέρα, θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας μερικές ενοράσεις πάνω στο μήνυμα και τον σκοπό των τριών *γιάνα*, ή το σύστημα των τριών οχημάτων: το Θεμελιακό Όχημα (Τεραβάντα), το

Μεγάλο Όχημα (Μαχαγιάννα) και το Όχημα του Μυστικού Μάντρα (Βατζραγιάννα). Στις μέρες μας, οι άνθρωποι εξηγούν συχνά τις διαφορές μεταξύ αυτών των τριών ως πολιτιστικές, γλωσσολογικές ή ιστορικές διαφοροποιήσεις. Η δική μου όμως κατανόηση είναι ότι τα τρία *γιάννα* είναι τρία στάδια προς τη θεραπεία του ανθρώπινου νου ή σύμφωνα με την Νταρμική ορολογία, τρία βήματα προς την κάθαρση των συσκοτίσεων που μας κρατούν μακριά από την επίτευξη της απόλυτης πραγμάτωσης.

Το πρώτο *γιάννα*, η Τεραβάντα δίνει έμφαση στην αρνητική συμπεριφορά (τις καρμικές συσκοτίσεις) και τις αρνητικές σκέψεις και συναισθήματα (τις συναισθηματικές συσκοτίσεις) ως τον στόχο του μετασχηματισμού. Η Τεραβάντα διδάσκει ότι όλες οι αρνητικές πράξεις και συναισθήματα, όπως τα τρία δηλητήρια κλπ., προέρχονται από την προσκόλληση στο εγώ. Γι' αυτό το λόγο το ξερίζωμα της προσκόλλησης στο εγώ είναι ο κύριος αντικειμενικός στόχος της Τεραβάντα και η βάση ολόκληρου του Βουδιστικού μονοπατιού του μετασχηματισμού.

Δεύτερο, στη Μαχαγιάννα, ο κύριος στόχος του μετασχηματισμού είναι η δυαδική στερεοτυπική συμπεριφορά (η γνωσιακή συσκότιση). Γι' αυτό ο Βούδας Σακυαμούνι όταν δίδαξε τη Μαχαγιάννα, έδωσε έμφαση στο διαλογισμό της κενότητας ή στο διαλογισμό πέρα από την ενσυνειδητότητα, ελεύθερο από την δυαδικότητα υποκειμένου και αντικειμένου.

Τελικά, η Βατζραγιάννα στοχοποιεί άμεσα την τέταρτη συσκότιση -τη ρίζα των τριών πρώτων- για το μετασχηματισμό. Αυτή η τέταρτη συσκότιση είναι η πρώτη κίνηση σκέψης ή η πρώτη νοητική ανάδευση (η συσκότιση των τάσεων συνήθειας). Το μονοπάτι της Βατζραγιάννα στοχεύει στο μετασχηματισμό αυτής της συσκότισης μέσω της πραγμάτωσης της καθαρής, βασικής φύσης μέσα από την οποία προβάλλουν τα πάντα.

Με αυτό τον τρόπο τα τρία *γιάννα* διαμορφώνουν το μονοπάτι για τη θεραπεία της ασθένειάς μας. Σαν μια αναλογία, αν το ήπαρ σας δεν είναι υγιές, μπορεί να έχετε επίσης

πονοκεφάλους. Η Τεραβάντα στοχεύει στη θεραπεία του πονοκέφαλου, που είναι μόνο ένα σύμπτωμα. Η Μαχαγιάνα θεραπεύει την άμεση αιτία, σε αυτή την περίπτωση την ηπατική ασθένεια. Η Βατζραγιάνα προχωρά πιο πέρα και στοχεύει στις πιο λεπτοφυείς, πιο βαθιές αιτίες της ηπατικής νόσου- ας πούμε της σωματικής φλεγμονής. Σε αυτή την αναλογία, το μονοπάτι της Βατζραγιάνα θα συνίσταται στην θεραπεία της φλεγμονής σε κυτταρικό επίπεδο, που αποτελεί τη ριζική αιτία της νόσου και όλων των συμπτωμάτων της.

Έτσι, παρόλο που ίσως να υπάρχουν πολιτιστικές, γλωσσολογικές και ιστορικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των τριών *γιάνα*, το να τα εξηγήσουμε αποκλειστικά με αυτό τον τρόπο θα έχανε τελείως το ξεκάθαρο σημείο αυτών των διδασκαλιών, ενώ επιβάλλουμε τη δική μας υποκειμενική προοπτική στο βουδιστικό μονοπάτι. Ωστόσο, από την οπτική γωνία των *γιάνα* είναι σαφές ότι όλα μαζί αποτελούν ένα μονοπάτι μετασχηματισμού το οποίο οδηγεί στην πραγμάτωση της αληθινής φύσης. Ως εκ τούτου, βλέπω και τα τρία *γιάνα* ως αλληλοσυνδεμένα και εξίσου σημαντικά για την κατανόηση. Όλα προέρχονται από τις ευλογίες και την καθοδήγηση των διδασκαλιών του Μάχα Γκουρού Παντμασαμπάβα.

Το δεύτερο σημείο που θέλω να επισημάνω είναι ότι το κάθε *γιάνα* διδάσκονταν σε ένα συγκεκριμένο κοινό, για έναν συγκεκριμένο σκοπό. Στην Τεραβάντα, για να αρχίσουμε από εκεί, δίνεται μεγάλη έμφαση στην καρμική αιτία και αποτέλεσμα. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Βούδας δήλωσε: «Δεν μπορώ να ξεπλύνω τις αρνητικές πράξεις σου με τα χέρια μου, ούτε μπορώ να μεταφέρω την πραγμάτωσή μου σε σένα. Μπορώ μόνο να σου δείξω το μονοπάτι του μετασχηματισμού και εξαρτάται από σένα το αν θα το ακολουθήσεις ή όχι». Αυτή ήταν η θέση του Βούδα στο πλαίσιο της Τεραβάντα, επειδή το κύριο σημείο του ήταν η σημασία της ανάληψης ευθύνης για τις πράξεις που κάνει κανείς. Εδώ, ο Βούδας δίδασκε στα όντα ότι μπορούν να αλλάξουν, και ως εκ τούτου θα έπρεπε να αναλάβουν την ευθύνη. Μας δίδαξε ότι θα μπορούσαμε να γίνουμε είτε προστάτες, είτε εχθροί του εαυτού μας.

Στη Μαχαγιάνα, η κύρια έμφαση δίνεται στο νου, στη συμπόνια και στην μποντισιττά. Αυτά θεωρούνται τόσο σημαντικά που αρχούν για να μειώσουν ή ακόμη και για να εξαλείψουν το

αρνητικό κάρμα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο Σαντιντέβα έγραψε ότι μια και μόνη στιγμή αυθεντικής μποντισίττα θα μπορούσε να εξαγνίσει αιώνες αρνητικού κάρμα. Αυτό δείχνει πολύ ξεκάθαρα ότι ο νους είναι πρωταρχικός και επομένως η συμπόνια και η μποντισίττα είναι ισχυρότερα από το κάρμα. Έτσι, το επίκεντρο των διδασκαλιών μετατοπίστηκε μεταξύ της Τεραβάντα και της Μαχαγιάνα, επειδή άλλαξε και το κοινό. Στην αρχή, δεν βλέπουμε πόσο σημαντικός είναι ο νους και έτσι η εστίαση αφορά κυρίως την εξωτερική συμπεριφορά. Μόλις όμως εξασκηθούμε κατά την πορεία μας πάνω στο μονοπάτι, ο πρωταρχικός ρόλος του νου γίνεται ξεκάθαρος. Τότε είναι που μπορούμε να αρχίσουμε να επωφελούμαστε από τις διδασκαλίες της Μαχαγιάνα για το μετασχηματισμό του νου. Η Βατζραγιάνα διδάσκει αναφορικά με τη φύση του νου, τον αληθινό βούδα και τις ευλογίες του. Εδώ, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι όταν λέμε «βούδας», εννοούμε την πλήρη απουσία του εγώ και της δυαδικής προσήλωσης, που σημαίνει επίσης την πλήρη απουσία του κάρμα και των αρνητικών σκέψεων και συναισθημάτων. Αυτό είναι ό,τι ονομάζουμε βούδας: η πλήρως φωτισμένη, έμφυτη σοφία.

Η Βατζραγιάνα διδάσκει ότι ο βούδας είναι παντοδύναμος επειδή είναι η απόλυτη, αμετάβλητη αλήθεια. Όλα τα άλλα είναι σχετικά και απατηλά. Αυτός είναι ο λόγος που στη Βατζραγιάνα δίνεται τόση έμφαση στις ευλογίες του βούδα, την απεριόριστη συμπόνια και σοφία πέρα από δυαδικότητα. Η μη δυαδική σοφία και η συμπόνια μπορούν να μετασχηματίσουν τα πάντα επειδή είναι η καθαυτού φύση της πραγματικότητας. Έτσι δεν μιλάμε για ευλογίες ενός συγκεκριμένου ατόμου που έζησε σε κάποιο χρονικό σημείο. Αυτή είναι μια πλήρης παρανόηση και παραπλανητικό. Μιλάμε για τις ευλογίες της απόλυτης αλήθειας.

Γι' αυτό το λόγο η Βατζραγιάνα δίνει πάνω από όλα έμφαση στη σοφία και διδάσκει για τις ευλογίες της σοφίας, για την αληθινή φύση, που είναι ο μετασχηματισμός. Από εδώ προέρχεται επίσης το όνομα «Βατζραγιάνα»: το «βάζρα» υποδηλώνει την αληθινή φύση, η οποία είναι άφθαρτη, την αλήθεια που ο Βούδας μας δίδαξε πως να την πραγματώσουμε. Αυτός είναι ο απόλυτος βούδας, που είναι αδιαχώριστος από όλους τους άπειρους βούδες

του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος, καθώς και από όλους τους μποντισάττβα, τις ντακίι και τις θεότητες της Βατζραγιάνα. Όταν το ξέρετε αυτό, καταλαβαίνετε τι σημαίνει ευλογίες του βούδα.

Έτσι, η μετατόπιση της έμφασης από το ένα γιάνα στο άλλο απεικονίζει τη διαδικασία του μετασχηματισμού: Πρώτον, με τις διδασκαλίες Τεραβάντα, μαθαίνουμε να αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τις πράξεις μας και την πορεία μας. Στη συνέχεια, η Μαχαγιάνα μας διδάσκει πόσο σημαντικός είναι ο νους και πώς να τον μετασχηματίσουμε μέσω της κάθαρσης και της συσώρευσης. Τέλος, η Βατζραγιάνα επισημαίνει την καθαρή φύση του νου, τη μη δυαδική σοφία.

Όταν καταλάβετε το πλαίσιο αυτών των διδασκαλιών, θα καταλάβετε επίσης την τέλεια λογική τους. Δεν υπάρχουν παράδοξα στο Ντάρμα του Βούδα, επειδή κάθε διδασκαλία είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες των ατόμων, το καθένα στο δικό του επίπεδο. Ωστόσο, όταν προσπαθούμε να αναλύσουμε τα πάντα από μια καθαρά διανοητική σκοπιά, χωρίς να λάβουμε υπόψη την πρακτική όψη των διδασκαλιών, φαίνονται παράδοξα. Και εγώ ο ίδιος έβλεπα πολλά παράδοξα στο Ντάρμα του Βούδα στο παρελθόν, αλλά τώρα έχω ξεπεράσει αυτόν τον περιορισμό, λόγω των ευλογιών των γκουρού μου, των οδηγιών του Ντάρμα και του Μάχα Γκουρού Παντμασαμπάβα και λόγω της αφοσίωσής μου στην άσκησή μου και στους γκουρού μου. Αυτός είναι ο συνδυασμός των συνθηκών που χρειαζόμαστε για την πλήρη κατανόηση, την οποία εύχομαι για σας αυτή την ημέρα του Γκουρού Ντόρτζε Ντρολό, του Γκουρού της Βάτζρα Αγριότητας που Φλέγεται πέρα από Σοφία.

Με όλη μου την αγάπη και προσευχές,
Σάρβα Μάνγκαλαμ.

Πάκσοκ Ρίνποτσε